

Klimat- och näringslivsdepartementet

Dnr KN2023/03016

Kn.remissvar@regeringskansliet

Lars.bryntesson@regeringskansliet.se

Värdet av vinden - Kompensation, incitament och planering för hållbar fortsatt utbyggnad av vindkraften (SOU 2023:18)

Utredningens uppdrag har varit att föreslå system för att kompensera dem som påtagligt påverkas av vindkraftsutbyggnad, men också lämna förslag som ger kommunerna stärkta incitament att medverka till utbyggd vindkraft. Utredningen menar att kommunernas planering av vindkraft i högre grad ska betraktas som en del av kommunens energiplanering.

Figur 1 Illustration av vårt förslag på incitament och kompensationssystem

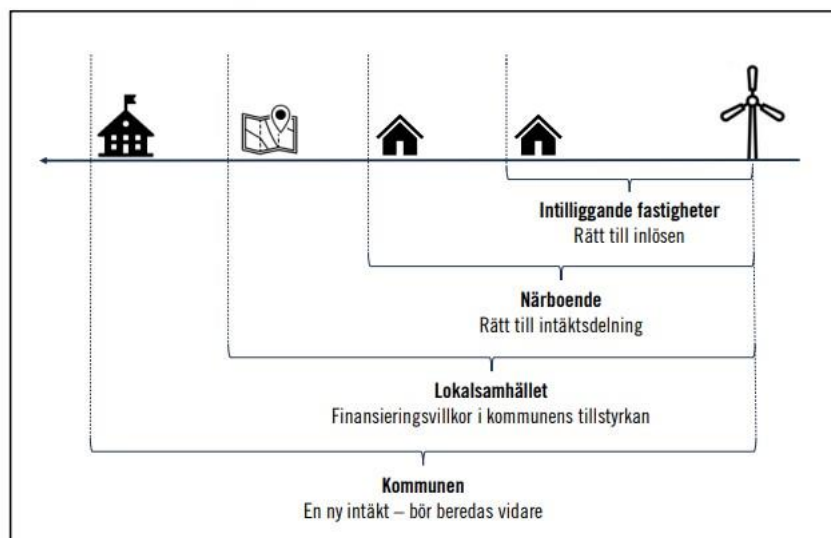

Illustration: Incitamentsutredningen.

Västerås stads yttrande är godkänt av kommunstyrelsen 2023-09-06. Sammanställning av stadens synpunkter har skett genom stadsledningskontoret, samhällsbyggnadsenheten. Synpunkter har inhämtats från teknik- och fastighetsförvaltningen samt Mälarenergi.

Information från Västerås stad

I gällande översiktsplan, ÖP 2026, är Västerås stad positiva till vindkraft. Översiktsplanen anger:

”Kommunen är positiv till såväl småskalig som storskalig vindkraftsproduktion. Vid lokalisering av vindkraftverk ska hänsyn bland annat tas till påverkan på landskapsvärdena. Större produktionsanläggningar lokaliseras med fördel så att de på ett driftsäkert och kostnadseffektivt sätt kan bidra till stadens elförsörjning. Mälarenergi har utrett förutsättningarna för etablering av vindkraftverk. I utredningen konstateras att förutsättningarna är mycket begränsade med hänsyn till vindförhållandena. I de områden där det blåser mest finns också stora natur-, kulturmiljö och rekreationsvärden. Ny teknik, exempelvis högre master, kan ge andra möjligheter. Om förutsättningarna för etablering av vindkraftverk förändras ska en särskild vindkraftutredning göras.”

Högre vindkraftsverk finns nu på marknaden, vilket kan möjliggöra vindkraft inom kommunen. Frågan hanteras inom pågående arbete i framtagande av en ny översiktsplan.

Västerås stads yttrande

- Västerås stad ställer sig bakom SKR:s yttrande i sin helhet inklusive medskick nedan.
- Västerås stad är positiva till förslaget att vindkraft inom kommunen även ska ge intäkter till både kommunen, lokalsamhället och närboende. Staden instämmer med förslaget om att den frågan skyndsamt ska beredas vidare inom Regeringskansliet. Staden anser även att reglerna bör omfatta befintlig storskalig vindkraft, inte bara kommande etableringar. Västerås stad har dock inga vindkraftverk i dagsläget och gynnas därför även av förslag på reglerna som föreslås gälla för vindkraftverk vars tillstånd vinner laga kraft efter den 31 maj 2023.
- Genom att tillsätta utredningen Stärkta incitament för utbyggd vindkraft, har staten skapat en förväntan på förslag om ekonomisk kompensation till kommunerna på likartat sätt som det redan sker i de övriga nordiska länderna. Detta kan leda till att kommuners beslut om vindkraft avvaktar kommande lagstiftning.
- Västerås vill betona vikten av att vindkraft bör planeras utifrån ett större geografiskt perspektiv och inte enbart inom kommungränsen. Västerås är positiva till förslaget att vindkraftsfrågan bereds i ett regionalt perspektiv av Länsstyrelsen. Det är dock av stor vikt att kommunerna själva får ha en avgörande påverkan kring lokalisering av vindkraften inom den egna kommunen.

- Västerås är positiva till att vindkraft generellt ska beaktas som en del av kommunal energiplanering samt att lagen om kommunal energiplaneringens ges en roll som sammanhållande ramverk för planeringen. Västerås instämmer med att lagen också behöver beröra hur samverkan kan ske mellan kommuner då större vindkraftsetableringar ofta berör mer än en kommun.
- Föreslagen tidsperiod (2024-2027) för ett tillfälligt ekonomiskt stöd i syfte att stärka kommunernas förmåga till energiplanering förslår Västerås ska utökas. Västerås förordar att stödet ska kunna användas med fokus på både planering för att bibehålla befintlig fossilfri elproduktion samt byggande av ny fossilfri elproduktion, inklusive fysisk planering av vindkraft.

Camilla Goliath
Samhällsbyggnadsstrateg, Stadsledningskontoret
Västerås stad

§ 323

Dnr KS 2023/00833-1.7.1

Beslut - Remiss, Värdet av vinden, kompensation, incitament och planering för hållbar fortsatt utbyggnad av vindkraften

Beslut

Yttrandet godkänns och skickas in till klimat- och näringslivsdepartementet.

Reservation

Elisabeth Unell (M), Eleonore Lundkvist (M) och Anna Nordin (M) reserverar sig mot beslut till förmån för Elisabeth Unells (M) förslag enligt följande:

"I grunden ett bra yttrande men stadens yttrande behöver kompletteras med att vi även fortsättningsvis vill ha ett kommunalt veto och betydelsen av att närboende och markägare ska kunna påverka etableringen."

Erik Johansson (SD) och Caroline Frisk (SD) reserverar sig mot beslutet till förmån för Erik Johanssons (SD) förslag enligt följande:

"Den storskaliga vindkraften påverkar främst naturen och människorna på landsbygden, när natursköna och tysta bygder omvandlas till gigantiska industriområden. Storskalig vindkraft lägger en våt filt över landsbygden och utarmar dess framtida möjligheter till hållbar utveckling.

Sverigedemokraterna har under lång tid värnat långsiktighet i energiförsörjningen med stabila, planerbara kraftslag: vattenkraft och kärnkraft. Detta har inte den tidigare regeringen gjort utan snarare verkat för motsatsen. Ett av problemen med vindkraften är att den är väderberoende, vilket ger rörlighet i pris och osäkerhet i tillgång. Det fungerar självklart inte att förlita sig på att det ska blåsa dygnet runt. Energitillgång behöver vara planerbar, tillräcklig och konkurrenskraftig. Vi måste ha effektiva system med hög leveranssäkerhet. Därför säger Sverigedemokraterna nej till industriell vindkraft både på land och till havs. Vi vill även poängtera vikten av att värna det kommunala vetot i frågan."

Särskilt yttrande

Staffan Jansson (S), Ann-Louise Molin Östling (S), Jonas Cronert (S), Solveig Nilsson (S), Madjid Ibrahim Ibrahim (S), Thomas Karlsson (S), Maria Kesselring (S) och Mikael Sandberg (S) anmäler ett särskilt yttrande enligt följande:

Ärendebeskrivning

Västerås stad har fått ovannämnda betänkande på remiss. Staden är inte en formell remissinstans, men beslut har tagits om att staden ska skicka in ett yttrande som har antagits av kommunstyrelsen. Senaste dag för svar på remissen är 2023-09-11.

Utredningens uppdrag har varit att föreslå system för att kompensera dem som påtagligt påverkas av vindkraftsutbyggnad, men också lämna förslag som ger kommunerna stärkta incitament att medverka till utbyggd vindkraft.

Utredningen menar att kommunernas planering av vindkraft i högre grad ska betraktas som en del av kommunens energiplanering.

Stadsledningskontoret har till kommunstyrelsen lämnat följande förslag till beslut:

Yttrandet godkänns och skickas in till klimat- och näringslivsdepartementet.

Yrkanden

Elisabeth Unell (M) yrkar:

1. Att i yttrandet förtydliga betydelsen av att det måste finnas ett kommunalt veto.
2. Att i yttrandet förtydliga markägare och närboendes möjlighet att påverka etableringen

Erik Johansson (SD) yrkar bifall till Elisabeth Unells (M) tilläggsyrkanden.

Jonas Cronert (S) yrkar avslag på Elisabeth Unells (M) tilläggsyrkanden och bifall till stadsledningskontorets förslag.

Roger Haddad (L) yrkar bifall till Elisabeth Unells (M) tilläggsyrkanden och bifall till stadsledningskontorets förslag i övrigt.

Proposition

Inledningsvis finner ordföranden att det finns ett tilläggsyrkande från Elisabeth Unell (M) till vilket Roger Haddad (L) och Erik Johansson (SD) yrkat bifall och Jonas Cronert (S) yrkat avslag. Ordföranden föreslår en propositionsordning där bifall ställs mot avslag av tillägget.

Kommunstyrelsen godkänner föreslagen propositionsordning varvid den genomförs. Ordföranden finner att kommunstyrelsen beslutar att avslå tilläggsyrkandet.

Vidare finner ordföranden att det enbart finns ett förslag till beslut, stadsledningskontorets förslag, till vilket Jonas Cronert (S) och Roger Haddad (L) yrkat bifall och att kommunstyrelsen beslutar i enlighet med detta.